

SENDİKA TÜZÜKLERİNDE HİZMET ÖDENEĞİ

Aydınlık Gazetesi, 11 Şubat 2014

Yıldırım Koç

Dünkü yazımda sendikaların büyük bölümünde ödenen hizmet ödeneklerinin kanundışı olduğuna ilişkin Yargıtay kararlarından iki örnek vermiştim. Bu konuda çalışacaklar, diğer bazı kararlara da bakabilir: 9.HD, 29.06.1998, 6374/7094; 9.HD, 27.05.1997, 5131/10079; 9.HD, 30.10.1986, 8675/9671.

Bir diğer örnek de şöyle: “Hizmet ödeneği dairemizin istikrar kazanmış uygulamasına göre niteliği itibari ile kıdem tazminatı olarak kabul edilmektedir. Böyle olunca fesih tarihindeki tavan dikkate alınarak hizmet ödeneği hesabı yapılmalıdır.”(9.HD, 26.3.1997, 6083/22198)

Hizmet ödeneği konusu, hükümetlerin de sendikacılara karşı kullandığı etkili bir silahtır.

Sendikaların bir bölümü, hizmet ödeneği konusunu tüzükleriyle belirlemiştir. Bir bölümünde genel kurul kararları vardır.

Birleşik Metal-İş Dürüst

Kanunlara uygun örnek bir uygulama, DİSK’e bağlı Birleşik Metal İş Sendikası’ndadır. Tüzüğün ilgili bölümü şöyledir:

“41/f) Genel Yönetim Kurulu üyeleri ve sendika şubesinde seçimle gelip yönetim kurulu başkan ve üyeliklerinde profesyonel görev alanların yeniden seçilememeleri veya ölüm, maluliyet, emeklilik gibi nedenlerle görevlerinden ayrılmaları veya başka nedenlerle görevlerinden çekilmeleri, seçime girmemeleri halinde kendilerine sendika şubesi veya sendikanın yöneticiliğinde geçen her bir yıl için aylık ücretlerinin (her türlü sosyal yardım ve ikramiyeler ile diğer ödemelerin bir aya isabet eden tutarı dahil) bir günlük miktarının otuz katı brüt tutarı net olarak hizmet ödeneği adı altında ödenir. Ancak **bir yıl için ödenen hizmet ödeneği miktarı kıdem tazminatı yasal tavanını aşamaz**. Vergi ve sair kesintiler sendikaca karşılanır.

“h) Sendika Genel Merkez ve şubelerinde ücretli (profesyonel) olarak görev yapan yöneticilerin bulunduğu göreve veya başka bir göreve seçilmeleri halinde (f) fıkrasında belirlenen esaslara göre bir önceki görev süresinin hizmet ödeneği kendisine ödenir.”

Türk Metal’de Farklı Uygulama

Türk-İş’e bağlı Türk Metal Sendikası’ndaki düzenleme ise bunun tam tersidir. Örneğin, 20 yıllık bir sendikacıya ödenecek hizmet ödeneği, her yıl için 70 günlük giydirilmiş ücret tutarındadır:

Madde 50/(e) Hizmet Teşvik Ödeneği

“Profesyonel sendikacılıklarının sona ermesi halinde sendikanın merkez ve şubelerinde geçen her türlü hizmet yılları için kendilerine 30 günlük ücretlerinin brüt tutarı net olarak hizmet ödeneği ödenir. Günlük sürelerine yöneticilerin federasyon dönemi dahil sendikanın merkez ve şubelerindeki her türlü hizmet yılı için ikiye gün ilave edilir. Hizmet ödeneğine esas bir günlük ücretin tespitinde, kendi genel kurul tarihlerindeki bir günlük ücrete her türlü sosyal yardımlar ve ikramiyeden bir günlüğe isabet eden miktarın eklenmesi ile hesaplanır. Vergi ve diğer kesintiler sendikaca karşılanır.

“Şubelerde görevli profesyonel sendikacıların şube genel kurulları, merkezde görevli profesyonel sendikacıların merkez genel kurul dönemleri esas alınarak her dönem için müstakil olarak bir kez hesaplanarak defaten ödenir.”

Hizmet-İş’te Yılda 45 gün

Hak-İş’e bağlı Hizmet-İş Sendikasının tüzüğünde (M.48/e) hizmet ödeneği 45 gün olarak belirlenmiştir:

“Sendikanın veya sendika şubesinin yönetim kurulu başkan ve üyeliklerinde profesyonel olarak görev alanlardan, istifa, ölüm, maluliyet gibi nedenlerle görevi sona erenlere veya görevleri devam etmekle birlikte, genel başkan ve genel yönetim kurulu üyelerine sendikanın olağan genel kurulundan sonra, şube başkan ve şube yönetim kurulu üyelerine şube olağan genel kurulundan sonra, sendikanın veya sendikanın şube yöneticiliğinde profesyonel olarak geçen her yıl için kırk beş (45) günlük net ücretleri (yıl içerisinde ödenen her türlü sosyal yardım, ikramiye ve diğer ödemeler dahil) tutarında ve merkez genel kurulca tespit edilen miktarda hizmet ikramiyesi ödenir. Hizmet ikramiyesi ödenen yıllar, daha sonraki kıdeme dahil edilmez. Hizmet ikramiyesi ödemeleri ile ilgili vergi ve diğer yasal kesintiler sendikaca karşılanır.”